

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

САНІТАРНИЙ СТАН ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ СМУГ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ

В.М. Хрик, кандидат сільськогосподарських наук,

С.М. Левандовська, кандидат біологічних наук,

Т.П. Лозінська, кандидат сільськогосподарських наук,

В.М. Бойко, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

У навчально-дослідному лісовому господарстві Білоцерківського національного аграрного університету обліковується 27 полезахисних лісосмуг, площею 36,5 га: із них продувної конструкції – 11,6, ажурної – 19,0, непродувної – 5,9 га.

Вікова структура полезахисних насаджень наступна: середньовікові – 23,0 га, стиглі – 5,9 га, перестійні – 7,6 га. Середній вік лісосмуг 48 років.

Породний склад насаджень наступний: дуб звичайний - 13,0 га, ясен звичайний - 3,6 га, клен гостролистий - 5,0 га, в'яз шорсткий - 2,8 га, акація біла - 3,3 га, гледичія колюча - 0,5 га, липа серцелиста - 0,8 га, тополя канадська - 7,5 га.

Загальний запас насаджень – 6,21 тис.м³, в тому числі по головних породах: дуб звичайний - 2,61 тис.м³, ясен звичайний - 0,62 тис.м³, клен гостролистий – 0,75 тис.м³, в'яз шорсткий – 0,35 тис.м³, акація біла - 0,52 тис.м³, гледичія колюча – 0,08 тис.м³, липа серцелиста - 0,13 тис.м³, тополя канадська - 1,15 тис.м³.

В захисних лісах навчально-дослідного господарства Білоцерківського НАУ, проектом організації і розвитку лісового господарства запроєктовано проведення рубок формування і оздоровлення лісів на площі 10,6 га: в тому числі лісовідновні рубки 3,3 га, вибіркові санітарні рубки 5,2 га, очищення від захаращення 2,1 га.

На протязі 2019 р.було проведено обстеження полезахисних лісових смуг на предмет встановлення санітарного стану насаджень. Поділ деревна категорії виконували згідно з Санітарними правилами в лісах України за шістьма категоріями – здорові, ослаблені, дуже ослаблені, всихаючі, свіжий і старий сухостій. Індекс санітарного стану (Іс) розраховано як відношення суми добуток показника

категорії на кількість дерев у наявній категорії, до загальної кількості обстежених дерев.

Показники санітарного стану обстежених лісових смуг

Кв./ вид.	Склад насадження	Розподіл дерев за категоріями стану, %						Iс
		I	II	III	IV	V	VI	
7/3	10Взш	20,3	42,4	34,1	1,7	1,5	-	2,17
7/9	7Яз1Дз1Язл1Тк	52,9	32,5	12,8	1,8	-	-	1,48
7/13	7Дз3Яз	56,7	30,8	12,0	0,5	-	-	1,46
7/14	6Дз2Язл2Тсі	63,8	27,5	7,5	1,2	-	-	1,41
7/15	9Язл1Тп	33,6	44,0	19,7	2,2	0,5	-	1,82
7/17	5Дз5Яз+Тк+Кля	63,0	30,9	5,9	0,2	-	-	1,43
7/19	6Дз2Яз1Кля1Тк	59,4	32,8	7,3	0,5	-	-	1,45
7/21	7Дз3Яз	62,3	29,4	8,1	0,2	-	-	1,46
7/25	9Лпд1Чш+Клг+Тб	52,7	31,8	14,1	0,8	0,6	-	1,53
7/26	7Глз2Акб1Яз+Яв	43,5	42,9	11,9	1,7	-	-	1,47

Середній індекс санітарного стану становить 1,57 од.

Головним чинником погіршення санітарного стану лісосмуг був неправильний підбір деревних порід, що використані для створення насаджень. Полезахисна лісосмуга в кв 7 вид 3 за використання *Ulmus glabra* Huds., внаслідок пошкодження *Graphium ulmi* потребує проведення вибіркової санітарної рубки інтенсивністю 12,5%.

Використання *Fraxinus viridis* Michx. за створення лісосмуги в кв. 7 вид. 15 призвело до появи значної кількості (19,7%) дерев, які мають значний нахил в сторону відкритого простору, що впливає на різке збільшення ширини захисних насаджень та відчуження орних земель. Відповідно ця лісосмуга потребує догляду.

В тих випадках, коли для створення полезахисних лісових насаджень використовували деревні породи, стійкі до захворювань та пошкоджень (*Quercus robur* L., *Fraxinus excelsior* L., *Gleditsia triacanthos* L.), лісосмуги знаходяться у задовільному санітарному стані, відповідають своєму призначенню та не потребують проведення термінових лісогосподарських заходів.